

Щербак С.С.

ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ XVIII СТ.

Розуміння особливостей розвитку культури XVIII ст. важливе, оскільки тоді українська культура боролася за своє існування, формувалася культура об'єднана професійними поглядами і народним впливом. Для сучасної України ця тема також є актуальною, адже ми, як і в XVIII ст., знову боремося за свою ідентичність і історію, знаходячись під сильним натиском ззовні.

Тиск, який чинили на мистецтво та освіту, держави, яким були підконтрольні землі України, був дуже помітний. Проте, за епохи бароко, український народ був проникнутий патріотизмом, і відстоював свою культуру, навіть не маючи вже самостійної держави. Заборони, перш за все, стосувалися української мови. Прикладом наступу на українську мову є царський указ 1720 року, що забороняв друкування книг українською. У Польщі аналогічний закон був прийнятий ще раніше в XVII столітті. Цілком закономірним було те, що утиски української мови, разом із заходами царського уряду для знищення козацтва, призвели до ускладнення культурного розвитку.

Не зважаючи на це, культурна діяльність на українських землях продовжувалася, залишилися витвори мистецтва, старовинні книги та наукові роботи, які містять історичні факти про події доби Гетьманщини.

В науковому аспекті слід зазначити, що культура тих часів надає докази існування саме української культури, відділеної від сусідів-загарбників. Наявність цілого стилю в мистецтві – козацького бароко – є яскравим тому підтвердженням. Проблемою зазначеного періоду є замовчування багатьох фактів та знищення частини культурної спадщини козацтва у XVIII та наступних століттях.

Культура українських земель XVIII століття є важливою сходинкою в історії культури українських земель, а українське бароко – головним досягненням даної доби. Цей стиль характеризує не тільки самі пам'ятки і деталі, особливі для бароко, а й український народ і, особливо, козацтво, яке загартоване в боях, сповнене патріотизмом боролася за визнання себе і своєї культури. Козацтво було провідним творцем мистецтва. Козацька старшина підтримувала культуру і творила на своїй землі на радість людям і на заздрість ворогам. Представники світського стану і митці дивилися на світ новими поглядами і це все сприяло новаціям в мистецтві, освіті і науці. Архітектура набула особливого розквіту за гетьманування Івана Мазепи. Початок і середина XVIII ст. пройшли під домінуванням бароко, а наприкінці століття не на довго з'явилося рококо. Козацька старшина займалась активним будівництвом і реставрацією. Особливе місце займали церкви і собори. Адже, це були символи української духовності.

Отже, підсумовуючи, слід визнати, що культура XVIII ст. стала відображенням боротьби українського народу за своє національне і самобутнє культурне життя. Українці доводили, що вони здатні на створення і розвиток власного мистецтва і освіти.

Роботу виконано під керівництвом доцента кафедри КТРСіГН Тавшунського О.М.